

unicef
for every child

Funded by
the European Union

UDHËZUES PËR ORIENTIMIN PROFESIONAL

Për të miturit e huaj të pashoqëruar dhe Emigrantët dhe Refugjatët e Rinj në Itali

Funded by
the European Union

Me mbështetjen e Ministrisë së Punës dhe Politikave Sociale

M

MINISTERO del LAVORO
e delle POLITICHE SOCIALI

Redaktuar nga:

Sarah Martelli, Specialiste e UNICEF-it për Zhvillimin e të Rinjve dhe Adoleshentëve
Sophia Benassila, Konsulente e Programit të Ndërtimit të Aftësive të UNICEF-it

© Fondi i Kombeve të Bashkuara për Fëmijët (UNICEF), 2023

PËRMBAJTJA

1.	Hyrje	2
2.	Për të miturit e huaj të pashoqëruar	4
3.	Kurset e trajnimit për të gjetur punë në Itali	6
3.1.	Çfarë është një rrugë trajnimi?	10
3.2.	Lloje rrugësh trajnimi	13
3.3.	Shembuj kursesh trajnimi	22
4.	Kërkesat dhe dokumentet minimale të nevojshme	26
5.	Objektivi profesional	30
6.	Vlerësimi i aftësive	32
7.	Përgjigja ndaj një oferte pune	36
8.	Të drejtat e punëtorëve	40
9.	Parimi i mundësive të barabarta dhe mos diskriminimit	44
10.	Faqe interneti për informacione të mëtejshme	47
11.	ANEKSI 1 - CV Europass	48
12.	Tani është radha juaj!	54

1. Hyrje

Tregu i punës po ndryshon vazhdimisht me një ritëm gjithnjë në rritje

Udhëzimi profesional është thelbësor në kalimin nga shkolla në botën e punës, sepse u lejon të rinjve të përcaktojnë qëllimet e tyre profesionale dhe lehtëson gjetjen e punës. Për të miturit e huaj të pashoqëruar, orientimi në karrierë është i rëndësishëm për:

- ✓ të kuptuarit e sfidave dhe mundësive të reja në tregun e punës në Itali;
- ✓ njohjen e aftësive dhe kualifikimeve të mëparshme;
- ✓ zbulimin e aftësive, interesave dhe aspiratave të tyre për karrierë;
- ✓ të mësuarit se cilat procedura dhe dokumente administrative nevojiten për të gjetur punë;
- ✓ aftësinë për të bërë zgjedhje të informuara për pozicionin e punës.

Është e rëndësishme të ecni me hapin e kohës me ndryshimet më të fundit në botën e punës dhe me profesionet e reja dhe sektorët në zhvillim.

Për shembull, pandemia COVID-19 ka pasur ndikim negativ në shumë sektorë. Megjithatë, në të njëjtën kohë, **disa sektorë janë rritur dhe profesione të reja po shfaqen** (p.sh. mirëqenia sociale, kujdestarët, shërbimet e shpërndarjes në shtëpi, higjiena, përkthyes me shkrim dhe me gojë...).

Punëkërkuessit duhet të jenë të vetëdijshëm për aftësitë e reja që janë të dobishme dhe të kërkuara në botën e punës.

Përveç **aftësive teknike** specifike për secilin sektor, gjithnjë e më shumë vende pune kërkojnë më shumë **aftësi "të tërthorta"** - të tilla si puna në grup, të menduarit kritik, zgjidhja e problemeve, aftësitë komunikuese dhe negociuese. **Aftësitë digjitale**

janë gjithashtu gjithnjë e më thelbësore, veçanërisht me shtytjen për të kaluar në digjitale gjatë pandemisë.

Është e rëndësishme të vlerësohen aftësitë e fituara në të kaluarën dhe kualifikimet e marra në vendin e origjinës.

Të dish se si të shndërrosh kualifikimet e mëparshme është thelbësore në mënyrë që aftësitë dhe përvoja e fituar më parë të mund të njihen në Itali. Kjo shmang **humbjen e kohës së çmuar dhe nënkupton qasjen më të shpejtë në kurset e arsimit të lartë ose punësimin.**

Çfarë është Udhëzuesi për Orientimin Profesional?

Është një udhëzues për qasje në mundësitë e trajnimit që synojnë integrimin profesional. Ai synon të ofrojë udhëzime për t'u bashkuar me tregun e punës për të miturit dhe të rinjtë emigrantë dhe refugjatë që kanë mbërritur vetëm në Itali.

Për kë është paraparë?

- Për miturit të huaj të pashoqëruar, emigrantët dhe refugjatët të rinj në Itali;
- Kujdestarët vullnetarë, punonjësit në ambientet e emigrantëve dhe të gjitha figurat përkatëse të të rriturve.

Cilat janë qëllimet e udhëzuesit?

- Të sigurojë informacion të dobishëm për qasjen në shtigjet e trajnimit që synojnë vendosjen e punës;
- Të ofrojë udhëzime se si të vlerësoni aftësitë e dikujt dhe të përcaktoni qëllimin profesional;
- Të përshkruajë kërkesat dhe dokumentet minimale të nevojshme për të kërkuar dhe gjetur punë të rregullt në Itali;
- Të japë këshilla të dobishme për përgatitjen e CV-ve dhe aplikimin për një vend pune.

2. Për të miturit e huaj të pashoqëruar

Pse më duhet Udhëzuesi për Orientim Profesional?

Nëse jeni një i mitur i huaj i pashoqëruar ose një i ri emigrant ose refugjat dhe jeni në një institucion pritës, ky udhëzues do t'ju ndihmojë të kuptoni se si të **gjendeni në tregun e punës** dhe të ndërmerrni **kurse trajnimi për pozicione pune**.

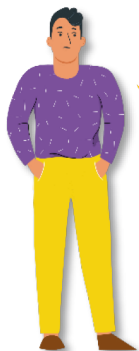
Pse nuk mund të punoj menjëherë?

Në Itali, si i mitur mund të punoni vetëm nëse:

- jeni **16 vjeç ***
- keni qenë **në shkollë për të paktën 10 vite**
- Keni marrë Licenza Media (certifikatë të shkollës 9-vjeçare) dhe keni ndjekur dy vitet e para të shkollës së mesme, ose keni marrë një kualifikim profesional që zgjat të paktën 3 vjet. Pra, nëse jeni i mitur midis 16 dhe 17 vjeç dhe nuk e keni këtë kualifikim, mund të ndiqni një **kurs trajnimi që ju përgatit për punësim**.

Në Itali, mund të punësoheni edhe nëse jeni **15 vjeç**, në rast aktivizimi të kursit të trajnimit nëpërmjet kontratës së **praktikës** (Dekreti Legjislativ 81/2015 neni. 43).

Pse është i rëndësishëm
një kurs trajnimi për të
gjetur një punë?

Kurset e trajnimit ju lejojnë të **mësoni gjatë punës** dhe të zhvilloni aftësitë - **aftësi të forta dhe aftësi të buta** - që i duhen botës së sotme të biznesit. Përveç kësaj, ato ju lejojnë të merrni një dokument (zakonisht i quajtur **Attestato**), i cili vërteton aktivitetet që keni kryer dhe aftësitë që keni fituar. Kjo do ta bëjë më të lehtë për ju **të kërkoni dhe gjeni punë!**

Si mund të gjej rrugën
më të përshtatshme
për mua?

Ekzistojnë **lloje të ndryshme të kurseve të trajnimit** dhe kurseve të orientimit në karrierë. Është e rëndësishme të merrni kohë për të mbledhur të gjithë informacionin që ju nevojitet për të **bërë zgjedhje të informuara**.

...Mund të filloni me këtë Udhëzues!

Do të gjeni detaje mbi kursin që ju përshtatet, dokumentet që ju nevojiten dhe kë të kontaktoni për mbështetje të drejtpërdrejtë.

Lexim të këndshëm!

3. Kurset e trajnimit për të gjetur punë në Itali

*Arsimi është e drejtë themelore e çdo individi.
Por arsimi është edhe detyrë!*

...sepse është thelbësore për rritjen personale,
përfshirjen në shoqëri dhe fitimin e qasjes në
punë dhe shërbime publike.

Rruga e pozicionit të punës fillon pasi personat të kenë
marrë certifikatën e shkollës 9-vjeçare (Scuola Media).

E DREJTA PËR ARSIM

- ✓ Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut (Neni. 26)
- ✓ Konventa e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës (Neni. 28)
- ✓ Kushtetuta e Italisë (Neni. 34)
- ✓ "Ligji Zampa" për mbrojtjen e të miturve të huaj të pashoqëruar (neni. 14)

Licenza Media
(certifikata e shkollës
9-vjeçare)

Për të marrë *Licenza Media*, ju duhet të regjistroheshi në **CPIA ose Centro Provinciale per l'Istruzione degli Adulti** ("Qendra Rajonale e Arsimit të të Rriturve").

- ✓ Regjistrimi është **falas** dhe kryhet **përpara 15 Tetorit**, por është e mundur të regjistroheshi edhe pas afatit përfundimtar.
- ✓ CPIAs ofrojnë kurse të ndryshme që ju lejojnë të mësoni Italisht dhe aftësitë bazike që ju duhen për të hyrë në botën e punës.
- ✓ Në shkollë, ju mund të kërkonit krijimin e PIE-së tuaj **PIE ose Piano Educativo Individualizzato** ("Plan Arsimit Individual") bazuar në nevojat tuaja të trajnimit.
- ✓ Për të gjetur **CPIA më të afërt me ju**, ndiqni lidhjen me poshtë dhe shkruani "CPIA" + emrin e qytetit ku jetoni.

<https://cercalatuascuola.istruzione.it/cercalatuascuola/>

Kurset arsimore të ofruara nga CPIA-të¹

KURSI	PËRSHKRIMI
Niveli i parë Periodha e parë e mësimdhënies (400 orë)	Rruga për marrjen e kualifikimit përfundimtar të ciklit të parë të arsimit 9-vjeçar (Licenza Media).
Niveli i parë Periodha e dytë e mësimdhënies (825 orë)	Rruga për marrjen e një certificate që vërteton përvetësimin e aftësive bazë në lidhje me kurset e përgjithshme të përbashkëta për të gjitha kurset e instituteve profesionale dhe teknike.
Kurs i gjuhës italiane dhe letërsisë (180 orë)	Kurs për njohjen e gjuhës italiane për shtetas të huaj me nivel bazë të italishtes (A1-A2).
Rrugët e përmirësimit të aftësive (200 orë)	Trajnime për të kapur njohuritë dhe aftësitë në fund të shkollës së mesme të ulët (scuola secondaria di primo grado).
Rrugët modulare	Rrugë të shkurtra modulare në fillim të çdo viti shkollor (gjuhët, TIK, etj.).

¹CeSPI, Osservatorio Nazionale Sui Minori Stranieri Non Accompagnati In Italia, Primo Rapporto 2020.

https://miur.gov.it/documents/20182/0/Rapporto_MSNA_2020.pdf/55d13f7c-66ac-701d-e75c-d43ee296cf3d?t=1616520134774

Pasi të keni marrë *Licenza Media*, dy rrugë janë të mundshme

Ndiqui një rrugë trajnimi profesional

(Trajnim Arsimor Profesional - VET)

Kjo është rrugë më e shkurtër dhe ju lejon të përqendroheshi në të ardhmen tuaj profesionale. Në këtë rast, bëhet fjalë për ndërmarrjen e një kursi trajnimi, një praktike ose një praktike profesionale që ju lejon të fitoni **aftësi të rëndësishme për të gjetur një punë.**

1

GJETJA E PUNËS

Ky udhëzues fokusohet në këto rrugë të arritshme pas mbarimit të shkollës së mesme të ulët (*scuola secondaria di primo grado*).

Formazione iniziale (trajnim fillestar) për të rinjtë që i afrohen botës së punës për herë të parë i përket kategorisë së aktiviteteve pas shkollë të njohura si për të rinjtë që i afrohen botës së punës për herë të parë i përket kategorisë së aktiviteteve pas shkollë të njohura si **Apprendimento Permanente (Të mësuarit gjatë gjithë jetës)**, për të përdorur terminologjinë italiane dhe evropiane. Ky konsiston në aktivitete formale, joformale dhe informale, të kryera në faza të ndryshme të jetës për të përmirësuar njohuritë, aftësitë dhe shkaktësitë në nivel personal, qytetar, social dhe profesional.

2

Vazhdoni studimet në një shkollë të mesme të lartë
(Scuola Superiore)

Pas **5 vitesh** në një Liceo/Istituto Tecnico/ Istituto
Professionale (shkollë e mesme/institut teknik/institut
profesional), ju merrni **diploma di maturità**
(certifikatë e shkollës së mesme).

DIPLOMA DI MATURITÀ
(certifikatë e shkollës së mesme)

Vazhdoni studimet tuaja (arsimi i lartë)

Ju mund të zgjidhni ndërmjet:

Universitetit

Istruzione Tecnica Superiore (ITS) (edukim teknik i avancuar)

Istruzione e Formazione Tecnica Superiore (IFTS)
(edukim dhe trajnim teknik i avancuar)

Diplomë ose
Diploma di Tecnico Superiore
(kualifikim teknik i avancuar)

Filloni një kurs që çon në gjetjen e punës

P.sh. stazh apo praktikë.

GJETJA E PUNËS

3.1 Çfarë është një rrugë trajnimi?

Një **rrugë trajnimi** është si një rrugë që duhet ndjekur nga një **pikë fillimi** në një **pikë fundore**.

Pikënisja është:

- gjithçka që dini, kualifikimet dhe aftësitë që keni fituar deri tani;
- përvojat që keni pasur deri tani;
- karakteristikat tuaja personale;
- aspiratat tuaja.

Rruga përpara përcaktohet nga:

- të gjitha aktivitetet që do të kryeni;
- gjithçka që do të mësoni;
- gjithçka që do të jetë e dobishme për ju për të arritur qëllimin tuaj.

Pika fundore përcaktohet nga:

- njohuritë, aftësitë dhe përvojat e reja të fituara;
- vetëdija për përgatitjen tuaj;
- kërkimi i një pune dhe rrjedhimisht hyrja në botën e punës.

PIKËNISJA

Në këtë fazë do t'ju duhet **të vlerësoni dhe çmoni aftësitë** dhe karakteristikat tuaja personale. Do t'ju duhet të mendoni me kujdes për llojin e punës që dëshironi, atë që dëshironi të bëni ose atë që tashmë dini të bëni.

KURS TRAJNIMI

STAZHI

PRAKTIKA

Këto rrugë janë të dobishme sepse do t'ju ofrojnë **udhëzime dhe trajnime në karrierë**, si dhe do t'ju mësojnë për një profesion. Përdoreni këtë kohë trajnimi për të kuptuar nëse rruga ose puna që keni zgjedhur të bëni është e duhura për ju.

Në këtë fazë do të filloni **kërkimin aktual të punës**. Ju do të përdorni një mjet të quajtur **Curriculum Vitae** për t'i treguar të tjerëve se kush jeni. Ju do të duhet të dini se si të zgjidhni ofertat e duhura të punës.

PIKA
FUNDORE

Angazhohuni për të zgjedhur rrugën që dëshironi të ndiqni.

Merrni gjithë kohën që ju nevojitet!

Nëse tashmë keni zgjedhur një rrugë trajnimi dhe mendoni se keni bërë zgjedhjen e gabuar, mos u shqetësoni... **Flisni me kujdestarin, edukatorin ose koordinatorin e qendrës së pritjes** dhe kërkonj që t'ju lejohe të rivlerësoni zgjedhjet tuaja.

Mbani gjithmonë parasysh se **personeli i objektit të pritjes dhe kujdestari juaj mund t'ju ndihmojnë të zgjidhni një nga kurset e përshkruara më sipër!** Mos hezitoni të ndani me ta preferencat tuaja dhe të kërkonj këshilla.

Ky udhëzues ju ofron këshilla praktike se si t'i hidhni hapat e parë vetë, por personeli i objektit të pritjes dhe kujdestari juaj janë figurat tuaja kryesore deri në moshën 18 vjeç.

3.2 Lloje rrugësh trajnimi

Ka lloje të ndryshme trajnimi dhe rrugësh.

Para se të zgjidhni atë të duhurin për ju, është e rëndësishme të kuptoni dallimet.

Kjo do t'ju ndihmojë të kuptoni se çfarë të prisni nga çdo rrugë dhe çfarë lloj synimesh do të arrihen kur ato të përfundojnë.

Rrugët leFP ose Istruzione e Formazione Professionale (Arsimi dhe Formimi Profesional)

Cilat janë rrugët leFP? Rrugët leFP janë kurse profesionale që synojnë të trajnojnë studentët në mënyrë profesionale dhe më pas t'i integrojnë ata shpejt në tregun e punës. Kurset leFP mbikëqyren nga Rajonet dhe Krahinat Autonome, të cilat lëshojnë thirrje publike për financimin e kurseve të ofruara nga strukturat e akredituara të trajnimit.

Vendndodhja: kurset mund të mbahen në qendrat e formimit profesional të quajtur **Centri di Formazione Professionale (CFP)** të akredituara nga Rajonet ose në **Istituti Professionali di Stato** (Institutet Profesionale Shtetërore) në bazë të subsidiaritetit.

Kohëzgjatja: 3 ose 4 vjet. Pas dy viteve të para, studenti mund të aplikojë për një certifikatë të aftësive bazë të fituara. Pas vitit të tretë, ata marrin certifikatën e kualifikimit profesional dhe mund të kërkojnë punë. Vetëm disa kurse kanë një vit të katërt, i cili përdoret për të marrë një certifikatë diplome profesionale (më e lartë se kualifikimi i arritur në vitin e tretë).

Kualifikimi: 3 vjeçar > **certifikata Qualifica Professionale** / 4 vjeçar > **certifikata Diploma Professionale**

Shpërblimi: ofrohen kupona trajnimi për të mbuluar koston e kursit.

Për më shumë informacion: : ndiqni lidhjen më poshtë dhe shkruani "centro di formazione professionale" + emrin e rajonit ku jetoni. <https://cercalatuascuola.istruzione.it/cercalatuascuola/>

- Kurset leFP inkurajojnë studentët të mësojnë përmes aktiviteteve praktike. Ato përfshijnë disa **ushtrime praktike dhe aktivitete punëtorie**.

- Certifikatat profesionale të leFP (qualifica dhe diploma) **njihen në nivel kombëtar dhe evropian**.

- Nëse dëshironi, mund të kryeni edhe **vitin e 5-të (zgjedhore)** në një shkollë të mesme (secondaria di secondo grado), e cila do t'ju lejojë të merrni certifikatën shtetërore Diploma di Stato (Maturità).

Praktika / gjetja e vendit të punës

Çfarë është një praktikë/gjetja e vendit të punës: një praktikë është një periudhë orientimi dhe trajnimi e kryer në një kontekst pune, me synimin për të futur praktikantin në botën e punës. **Nuk është një marrëdhënie pune, por një rrugë që synon ndërthurjen e të mësuarit me përvojën e punës.**

Praktika mund të jetë shkollore (pjesë e kurrikulës së rrugës suaj të studimit), ose jashtëshkollore (fillon vetëm pasi të keni përfunduar studimet).

Për të hyrë në një praktikë jashtëshkollore, kërkohet një marrëveshje midis promovuesit dhe pritësit.

- **Promovues:** qendrat e punësimit, agjencitë e punësimit, qendrat e trajnimit, subjektet e trajnimit publik dhe privat, shoqatat, organizatat jofitimprurëse, subjektet e trajnimit profesional, etj. Duke kontaktuar këto organizata, ju mund të merrni një listë të përditësuar të mundësive të praktikës në zonën tuaj. Gjatë fazave fillestare të praktikës, këto subjekte përqendrohen në **certifikimin e aftësive** dhe përpiqen të gjejnë një **kompani** ose **pritës** tjetër që është **më i përshtatshmi**.

- **Pritësi:** kompani, studime profesionale, dyqane, kooperativa etj. Të gjitha subjektet në të cilat mund të kryeni praktikën. Ju mund të merrni një listë të kompanive të akredituara duke kontaktuar promovuesit.

Kohëzgjatja: e ndryshueshme (min. 2 muaj, maksimumi 12 muaj).

Kualifikimi: certifikimi dhe një program trajnimi.

Paga: praktika jashtëshkollore duhet të përfshijë një pagesë minimale prej 300 EUR, e cila mund të rritet në varësi të Rajonit në të cilin jetoni.

Për më shumë informacion: Qendrat e punësimit, agjencitë e punësimit, subjektet publike dhe private dhe qendrat e formimit dhe/ose orientimit profesional, institutet profesionale, shoqatat dhe organizatat jofitimprurëse.

- Gjatë praktikës juve do t'u caktohet një person **që do t'ju udhëheqë** gjatë fazave të trajnimit dhe punës.
- Hartohet një **program trajnimi** i cili përcakton **të drejtat dhe detyrimet** përkatëse.
- Do të trajnoheni **direkt në vendin tuaj të punës**, duke pasuruar **njohuritë** tuaja.
- Kjo rrugë favorizon **angazhimin e drejtpërdrejtë me punën ose profesionin**.
- Ju familjarizon me **opsionet profesionale**.

Kurse trajnimi që ofrojnë *Borsa Lavoro*

Çfarë është borsa lavoro (bursa e punës): Borsa lavoro është një mjet trajnimi që synon të lehtësojë futjen në tregun e punës, nëpërmjet përvojës praktike, të të ashtuquajturave "grupe të rrezikuara", duke u ofruar atyre një bursë (d.m.th. pagesë) në këmbim të pjesëmarrjes së tyre. Një borsista ose mbajtës i bursës paguhet nga subjekti që ofron bursën e punës (jo nga kompania ose subjekti ku është fituar përvoja e punës).

Promovuesi: Rajoni, Bashkia apo subjekte të tjera publike (fondacione, shoqata bamirësie, kooperativa sociale etj.).

Kohëzgjatja: e ndryshueshme (min. 2 muaj).

Kualifikimi: certifikim dhe eksperiencë pune.

Paga: *borsa lavoro* (variabël). Nuk është menduar si rrogë, por si njohje e përkushtimit të borsista për t'u integruar në mjedisin e punës dhe për detyrat që kryejnë.

Për më shumë informacion: Qendrat e punësimit, agjencitë e punësimit, subjektet publike dhe private dhe qendrat e formimit dhe/ose orientimit profesional, institutet profesionale, shoqatat dhe organizatat jofitimprurëse.

- Është një vend pune me **një program trajnimi zyrtar**.
- Juve do t'u caktohet **një person që do t'ju udhëheqë** gjatë periudhës së trajnimit.
- Kjo rrugë favorizon **angazhimin e drejtpërdrejtë me punën ose profesionin**.

Rrugë trajnimi me praktikë

Çfarë është një praktikë pune: është kontratë pune e karakterizuar nga përmbajtje arsimore, e cila mbështet të rinjtë nga moshë 15 deri në 29 vjeç, në varësi të llojit të praktikës, për të hyrë në tregun e punës. Punëdhënësi, përveçse t'i paguajë praktikantit **shpërblim** për punën e bërë, është i detyruar t'i sigurojë atij **trajnimin e nevojshëm për fitimin e kompetencave të duhura profesionale për rolin dhe detyrat që i ngarkohen**. Praktikanti është i detyruar të ndjekë një kurs trajnimi, që mund të kryhet brenda ose jashtë kompanisë. Ekzistojnë lloje të ndryshme të praktikave (të nivelit të parë, të dytë dhe të tretë).

Praktika e nivelit të parë është një kontratë pune që lehtëson përfshirjen e të rinjve 15-25 vjeç në tregun e punës, nëpërmjet përvetësimit të diplomës dhe aftësive profesionale. Ajo lejon përmbushjen e shkollimit të detyrueshëm dhe marrjen e diplomës së shkollës së mesme të lartë, kualifikimit/diplomës profesionale ose certifikatës së specializimit të lartë teknik.

Kohëzgjatja: minimumi 6 muaj. **Maksimumi: 3 vjet** për kualifikimin profesional; **4 vjet** për diplomën profesionale ose diplomën e shkollës së mesme të lartë. Kohëzgjatja mund të zgjasë **1 vit** për ata që tashmë kanë kualifikimin profesional dhe dëshirojnë të marrin diplomën profesionale ose certifikatën e specializimit të lartë teknik.

Kualifikimi: me praktikën e nivelit të parë, ju merrni kualifikimin/diplomën profesionale, ose diplomën e arsimit të mesëm, ose certifikatën e specializimit të lartë teknik (IFTS).

Paga: pagë mujore. Për praktikën e nivelit të parë, shpërblimi është 2000 euro në vit për të miturit dhe 3000 euro për të rinjtë mbi 18 vjeç.

Për më shumë informacion: kompanitë që ofrojnë të punësojnë praktikantë. Ju gjithashtu mund të merrni informacion nga qendrat e punësimit, agjencitë e punës, entet publike dhe private dhe qendrat për formim dhe/ose orientim profesional. Pyetini ata nëse kanë informacion të përditësuar mbi mundësitë e praktikës në kompani ose organe të tjera në zonën e tyre.

- Përfshin **kontratë** me shkrim, **periudhë prove** dhe një PFI ose **Piano Formativo Individuale** (plan trajnimi individual).
- **Në përfundim të praktikës**, punëdhënësi mund të vendosë nëse do të vazhdojë me kontratë të përhershme pune apo do të tërhiqet nga kontrata e praktikës.

Servizio Civile Universale

Çfarë është shërbimi civil? Është vendim vullnetar për t'i kushtuar disa muaj të jetës suaj mbrojtjes së paarmatosur dhe jo të dhunshme të vendit, paqes mes njerëzve dhe **promovimit të vlerave themelore për Republikën e Italisë**, duke u angazhuar në aksione për komunitetet dhe për territorin. Të bëhesh **vullnetar i shërbimit civil** është një mundësi **për t'u rritur si person dhe për të marrë trajnime**. Kjo është arsyeja pse mund të jetë e dobishme kryerja e shërbimit civil universal në një mjedis pune.

Kërkesat: aplikuesit duhet të kenë leje qëndrimi të vlefshme në Itali dhe të jenë të moshës nga 18 deri në 28 vjeç.

Procedura: çdo vit, qeveria italiane shpall një **bando (thirrje për aplikime) për të përzgjedhur vullnetarët** që do të angazhohen në programet e Shërbimit Universal Civil (për shembull, në 2022 ata shpallën një bando duke kërkuar për më shumë se 56,000 vullnetarë). Çdo bando paraqet **programe të ndryshme të propozuara nga organe të ndryshme**.

Nëse jeni të interesuar, mund të aplikoni brenda afatit të përcaktuar në bando:

1. Shkoni në **<https://www.politichegiovani.it/servizio-civile/bandi-e-avvisi-di-servizio-civile/>**;
2. Lexoni bando-n **me kujdes**;
3. **Zgjidhni programin** që i përshtatet më së miri interesave dhe pritjeve tuaja;
4. Mund të paraqitni aplikimin tuaj përmes platformës online **DOL**: **<https://domandaonline.serviziocivile.it/>** ;
5. Për t'u loguar, ju nevojitet një identitet digjital **SPID digjital**: **<https://www.spid.gov.it/>**
6. Nëse jeni përzgjedhur paraprakisht, subjekti që drejton projektin do t'ju thërrasë për një **intervistë përzgjedhëse**;
7. Nëse përzgjidheni, do të bëheni **punonjës vullnetar i shërbimit civil** dhe do të nënshkruani kontratë me *Dipartimento per le Politiche Giovanili e il Servizio Civile Universale della Presidenza del Consiglio dei Ministri (Dipartimento Italian për Politikën Rinore dhe Shërbimin Civil Universal)*.

Kohëzgjatja: nga 8 deri në 12 muaj, në varësi të programit. Ngarkesa javore e punës prej të paktën 25 orësh ose orët totale vjetore janë midis 1145 për programet që zgjasin 12 muaj dhe 765 orë për projektet që zgjasin 8 muaj.

Kualifikimet: kreditë e trajnimit dhe certifikim i pjesëmarrjes në shërbimin civil.

Paga: rreth 440 EUR në muaj.

Më shumë informacion: mund të gjeni detaje mbi përgjigjen ndaj një thirrjeje për aplikime për të marrë pjesë në shërbimin civil universal në faqen e internetit të Dipartimento per le Politiche Giovanili e il Servizio Civile Universale: <https://www.politichegiovanili.gov.it/servizio-civile/cosa-e-il-servizio-civile/>

- Në disa programe **preferenca u jepet të rinjve me më pak mundësi.**
- Për disa programe është e mundur të aktivizoni një **periudhë mentorimi (që zgjat deri në tre muaj)** në mënyrë që të lehtësoni futjen tuaj në mjedisin e punës.
- Për të pasur një ide se si bëhet një bando dhe si t'i përgjigjeni një të tilli, vizitoni lidhjen për vitin 2023:

https://www.politichegiovanili.gov.it/media/gkmbwj2f/bando2022_firmato.pdf

Certifikime afatshkurtra dhe kurse profesionale

Përveç opsioneve të sipërpërmendura, ekziston një gamë e gjerë **kursesh afatshkurtra që ju lejojnë të specializoheni në profesione të veçanta.** Detajet në lidhje me ato kurse (kohëzgjatja, kërkesat, mundësitë e punësimit, etj.) ndryshojnë shumë në varësi të sektorit të punës në fjalë dhe llojit të kualifikimit ose certifikimit që dëshironi të merrni. Kurset e specializimit organizohen përgjithësisht nga subjekte vendore - publike, private ose nga sektori i tretë.

Prandaj, është e rëndësishme të mësoni për mundësitë e disponueshme në rajonin ose krahinën në të cilën banoni.

Disa shembuj: më poshtë janë tre shembuj të profesioneve dhe kualifikimeve të cilat mund të merren përmes certifikimeve profesionale dhe kurseve afatshkurtra.

Ndërmjetësues gjuhësor dhe kulturor: HACCP do të thotë Analiza e Rrezikut dhe Pikat Kritike të Kontrollit. Kjo certifikatë është **e detyrueshme për personat që synojnë të punojnë në industrinë ushqimore** dhe që do të kenë kontakt me ushqimin. Nëse dëshironi të bëheni kuzhinier, ndihmës kuzhinier ose kamerier, apo edhe shitës ushqimesh (etj.), do t'ju duhet të përfundoni një kurs dhe të merrni një certifikatë HACCP, e cila konfirmon njohuritë dhe kompetencat tuaja në lidhje me procedurat për të garantuar **sigurinë higjienike të ushqimit**.

Për më shumë informacion:

<https://www.integrazionemigranti.gov.it/it-it/Dettaglio-approfondimento/id/41/Mediazione-interculturale>

Certifikata HACCP: HACCP do të thotë Analiza e Rrezikut dhe Pikat Kritike të Kontrollit. Kjo certifikatë është **e detyrueshme për personat që synojnë të punojnë në industrinë ushqimore** dhe që do të kenë kontakt me ushqimin. Nëse dëshironi të bëheni kuzhinier, ndihmës kuzhinier ose kamerier, apo edhe shitës ushqimesh (etj.), do t'ju duhet të përfundoni një kurs dhe të merrni një certifikatë HACCP, e cila konfirmon njohuritë dhe kompetencat tuaja në lidhje me procedurat për të garantuar **sigurinë higjienike të ushqimit**.

Për më shumë informacion:

https://www.salute.gov.it/portale/temi/p2_6.jsp?id=1225&area=sicurezzaAlimentare&menu=igiene

Operatore Socio-Sanitario (OSS) - punonjës i mbështetjes sociale dhe shëndetësore: Është dikush që angazhet në aktivitete që kanë të bëjnë me **kujdesin dhe ofrimin e ndihmës për personat me aftësi të kufizuara ose që nuk janë të vetë-mjaftueshëm fizikisht dhe/ose mendërisht**, duke punuar me OSS të tjera. Prandaj, programi OSS favorizon mirëqenien e përdoruesit të shërbimit, autonominë e tij/saj dhe përfshirjen sociale, në mjedise të ndryshme pune: spitale, shtëpi të të moshuarve, shtëpi për kujdesjeje rezidenciale, si dhe njësi që ofrojnë shërbime shëndetësore dhe të asistencës sociale/sociale. si publike ashtu edhe private.

Për më shumë informacion:

<https://www.salute.gov.it/portale/riconoscimentoQualifiche/menuContenutoRiconoscimentoQualifiche.jsp?lingua=italiano&area=riconoscimento%20titoli&menu=moduliriconoscimento>

Kualifikimi i operatorit të IT-së: ky është dikush me **aftësi IT** i specializuar në teknologjinë e informacionit dhe komunikimit dhe që punon veçanërisht në instalimin, konfigurimin dhe mirëmbajtjen e harduerit dhe softuerit për PC, telefona celularë, rrjete, serverë, etj. Ky kualifikim ju lejon të keni qasje në mjedise të ndryshme pune, duke përfshirë departamentet e IT në kompani, entet publike, shkollat dhe tavolinat e ndihmës së kompanive.

...por ka edhe plot të tjera!!!

Shikoni kurset profesionale afatshkurtra të ofruara nga Rajoni ose Provinca në të cilën jetoni.

3.3 Shembuj kursesh trajnimi

*Më poshtë mund të gjeni disa **SHEMBUJ** kursesh trajnimi që synojnë gjetjen e punës. Disa nga këto kurse duhet të kontrollohen periodikisht: disponueshmëria e tyre mund të ndryshojë nga viti në vit.*

Programi “PERCORSI 4”: trajnim, punë dhe integrim për emigrantët e rinj

Objektivi: të promovojë ndihmën e të miturve të huaj të pashoqëruar dhe të rinjve emigrantë për të kaluar nga mjedisi i mbrojtur në të cilin ata u pritën drejt pavarësisë dhe integritit të plotë brenda komuniteteve lokale, me anë të **rrugëve të integruara për integrimin social dhe vendosjen në punë** nëpërmjet **orientimit dhe praktikës**. Projekti promovohet nga Ministria e Punës dhe Politikave Sociale dhe aktualisht është në fazën e katërt në Basilikata, Kalabria, Kampanja, Pulia dhe Sicili.

Kohëzgjatja: 6 muaj, me zgjatje deri në 12 muaj.

Paga: **kompensim i frekuentimit** dhe **kompensim individual**, me të cilat mund të përdorni një sërë shërbimesh për të zhvilluar aftësitë tuaja, shërbime të integritit social dhe të punësimit dhe ndihmë për arritjen e pavarësisë.

Palët e interesuara në programin e ndihmës individuale:

- **Marrësit:** për të aplikuar duhet të jeni **midis 16 dhe 24 vjeç**, të jeni **i mitur i huaj i pashoqëruar ose i rritur që ka hyrë në Itali si i mitur i huaj i pashoqëruar** dhe të jeni **i papunë** në momentin e aplikimit.
- **Promovuesit:** subjekte publike dhe private të autorizuara për të ndërmjetësuar ose të akredituar për të ofruar shërbime punësimi.
- **Pritësit:** të gjithë punëdhënësit që mund të presin praktikantë.

Më shumë informacion: nëse dëshironi të merrni pjesë në programin “Percorsi 4”, shkoni te faqja e dedikuar: <https://www.lavoro.gov.it/notizie/Pagine/Minori-stranieri-non-accompagnati-al-via-il-progetto-Percorsi-4.aspx>

Objektivi: për të promovuar **punësimin dhe qasjen e emigrantëve të rinj në tregun e punës**. Program evropian që synon të rinjtë që janë të gatshëm të hyjnë në tregun e punës pas përfundimit të studimeve. Kjo iniciativë mund t'ju ndihmojë në thelb të hyni në mjedisin e punës, duke njohur aftësitë tuaja dhe formimin dhe formimin tuaj profesional.

Kërkesat: mund të aplikoni nëse jeni **15 deri në 29 vjeç, banoni në Itali** dhe nuk jeni regjistruar në studime, nuk punoni apo trajnoheni për të paktën katër muaj (**NEET** - Nuk jeni në Arsim, Punësim ose Trajnim).

Procedura:

1. Regjistrohuni në platformën **MyANPAL**: <https://myanpal.anpal.gov.it/myanpal/>
2. Për t'u loguar, ju nevojitet një identitet digjital **SPID** digjital: <https://www.spid.gov.it/>
3. Zgjidhni shërbimin "Garanzia Giovani" dhe Rajonin ku jetoni;
4. Rajoni që keni zgjedhur do t'ju kontaktojë brenda 60 ditëve dhe do t'ju drejtojë në një **zyrë ndihmëse për shërbimin e punës**;
5. Në tryezën e ndihmës do të nënshkruani një **Patto di servizio** (marrëveshje shërbimi);
6. Brenda katër muajve nga nënshkrimi i marrëveshjes do t'ju ofrohet **Garanzia Giovani** një masë që përputhet me profilin tuaj.

Më shumë informacion: Në Centri per l'Impiego (qendrat e punës) ka tavolina ndihmëse për shërbimin e punës, ku mund të diskutoni për një kurs të personalizuar për gjetjen e punës ose trajnimin profesional. Mund të gjeni shërbimin më të afërt të ndihmës në internet, duke klikuar në lidhjen më poshtë dhe duke shtypur Provincën/Qytetin tuaj: <https://www.anpal.gov.it/cerca-sportello>

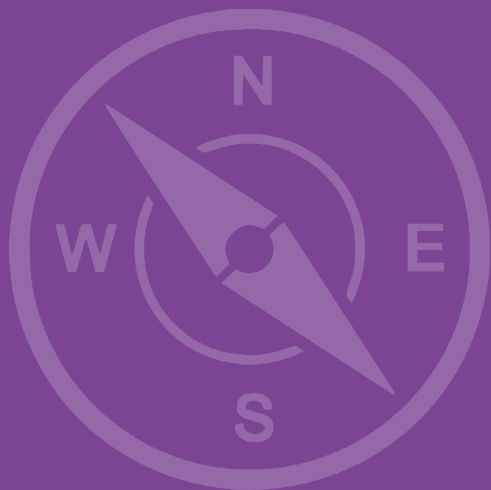
Objektiv: realizimi i seminareve orientuese në punë dhe zhvillimi i aftësive në shekullin e 21-të për të miturit e pashoqëruar dhe emigrantët dhe refugjatët në ambientet e pritjes dhe në qendrat provinciale të arsimit për të rritur (CPIA). Seminaret janë sponsorizuar nga UNICEF (<https://www.unicef.org/eca/unicef-emergency-response-italy>) në bashkëpunim me Junior Achievement Italia (<https://www.jaitalia.org/>).

Metoda: Me laboratorët Skills4Youth (S4Y), përmes aktiviteteve në grup, mund të reflektoni mbi punën që dëshironi të bëni, aftësitë tuaja dhe rrugët e trajnimit që do t'ju duhen për t'i zhvilluar ato. Mund të thelloni njohuritë tuaja për të drejtat e punëtorëve dhe të mësoni si të përgatisni një Curriculum Vitae, apo një intervistë pune.

Vendi: Seminaret S4Y mund të aktivizohen në ambientet e pritjes dhe në CPIA në të gjithë Italinë.

Kohëzgjatja: seminarët zgjasin secili rreth 4 orë.

Kualifikimi: në fund të seminarit pjesëmarrësit marrin një certifikatë pjesëmarrje të nënshkruar nga UNICEF dhe Ja Italia.

Mbani gjithmonë parasysh se **stafi i objektit të pritjes dhe kujdestari juaj mund t'ju ndihmojnë të zgjidhni një nga kurset e përshkruara më sipër!** Mos hezitoni të ndani me ta preferencat tuaja dhe të kërkonti këshilla.

4. Kërkesat dhe dokumentet minimale të nevojshme

KËRKESAT MINIMALE: cilësitë, kushtet ose karakteristikat që kërkohen **përpara** se të hyni në një trajnim. Kërkesat ndryshojnë nga trajnimi në trajnim, megjithatë kërkesat bazë të zbatueshme për të gjitha trajnimet janë renditur më poshtë.

Për të filluar një trajnim dhe për të punuar në Itali, ju duhet...

1

Të jeni të paktën 16 vjeç

Në Itali, duhet të jeni të paktën 16 vjeç për të filluar punën, që do të thotë se **nëse jeni nën 16 vjeç, nuk mund të punoni ende**, por mund të vazhdoni studimet shkollore dhe të regjistroni programe trajnimi.*

2

Të banoni legalisht
në Itali

Kjo do të thotë që ju keni **leje qëndrimi të vlefshme** (më shumë për këtë në seksionin për dokumentet e kërkuara).

*Në Itali, mund të punësoheni edhe nëse jeni **15 vjeç**, në rast aktivizimi të kursit të trajnimit nëpërmjet kontratës së **praktikës** (Dekreti Legjislativ 81/2015 neni. 43).

3

Të keni jetuar në Itali për
të paktën 2-6 muaj

Kjo është periudha minimale për:

- marrjen e certifikatës së shkollës së mesme
- zhvillimin e **njohurive të mjaftueshme të gjuhës italiane**
- marrjen e një **leje qëndrimi**
- Aplikimin për **rezidencë**

4

Të keni njohuri të
mjaftueshme
të gjuhës italiane

Kjo nuk është e detyrueshme... Por kjo nuk do të thotë se nuk është e rëndësishme!

Është **thelbësore për çdo rrugë trajnimi/pune**, por edhe për procesin e **përfshirjes suaj sociale**.

5

Keni marrë “Licenza
Media” (certifikatë e
shkollës së mesme)

Bisedoni me kujdestarin tuaj ose një anëtar të stafit në ambientet e pritjes për fillimin e procedurës së **vetë-certifikimit** për vitet e shkollës së përfunduar dhe **njohjen e kualifikimeve të marra në vendin tuaj të origjinës**.

6

Të jeni i regjistruar në
Anagrafe (regjistri civil)
dhe/ose rezident në Itali

Bisedoni me kujdestarin ose anëtarin e stafit të objektit të pritjes për fillimin e procedurës për dy arsye:

Vendbanimi: vërteton adresën tuaj; kjo mund të jetë gjithashtu adresa e një institucioni të kujdesit;

Anagrafe (regjistri civil): certifikon prezencën tuaj në territorin e Italisë. Është gjithashtu e rëndësishme për qëllime qytetarie.

DOKUMENTET E NEVOJSHME: dokumentet e nevojshme ndryshojnë gjithashtu, në varësi të llojit të zgjedhur të kursit. Sidoqoftë, më poshtë do të gjeni një listë të dokumenteve që është mirë të filloni t'i përgatisni, ose t'i keni gati, me ndihmën e kujdestarit ose punonjësit në ambientet e pritjes.

1

Një leje qëndrimi
e vlefshme

Nëse nuk i keni këto dokumente, mund të përdorni gjithashtu një kopje të **Domanda di Protezione Internazionale (C3)** (Kërkesë për Mbrotjtje Ndërkombëtare) ose **njoftimin e statusit tuaj nga Commissione Territoriale**.

2

Kartën tuaj të identitetit

Ju mund të aplikoni për një kartë identiteti vetëm **pasi të keni marrë një leje qëndrimi**. Ju do të duhet të jepni detajet e një **'vendbanimi'**: mund të përdorni adresën e objektit të pritjes deri në fund të qëndrimit tuaj.

3

Codice Fiscale
(kodi fiskal)

Kujdestari juaj ose një anëtar i stafit në ambientet e pritjes mund t'ju ndihmojë të merrni një **kod fiskal** nga agjencia italiane e të ardhurave: Agenzia delle Entrate. Sidoqoftë, mund të përdorni **STP kodin** (STP do të thotë Straniero Temporaneamente Presente ose "shtetas i huaj përkohësisht i pranishëm").

4

Një kopje e certifikatës
tuaj të shkollës
9-vjeçare

Ai jepet nga shkolla e parë e mesme diplomë ose nga Qendra Provinciale për Arsimin e të Rriturve (CPIA) që keni ndjekur, në fund të kursit.

5

Regjistrimi në SIM
 (“Sistemi i informacionit
 për të miturit e huaj të
 pashoqëruar”)

Nëse jeni i mitur, regjistrimi në SIM ju lejon të **regjistroni të dhënat tuaja**, gjë që **garanton të drejtat tuaja dhe qasjen në shërbimet që ju nevojiten**. Regjistrimi mund të kryhet në çdo kohë nga kujdestari juaj ose nga objekti në të cilin banoni.

6

PIP, PFI ose PEI

Ky është dokument që përdoret për të vendosur objektivat e rrugës së trajnimit që po ndiqni, bazuar në nevojat tuaja specifike. Plani përgatitet së bashku me kujdestarin tuaj ose një anëtar të stafit në qendrën e pritjes, shkollën ose CPIA ose qendrën e punësimit.

Këto akronime do të thonë:

PIP = Plan i Personalizuar i Ndërhyrjes

PFI = Plan i Trajnimit Individual

PEI = Program Arsimor i Individualizuar

7

**Deklarata e
 disponueshmërisë së
 menjëhershme për punë**

Ju mund të dorëzoni DID në një qendër punësimi, ku deklaroni se jeni i papunë dhe **i disponueshëm për t'u punësuar**. Nëse jeni i mitur, kujdestari juaj ose një anëtar i personelit në qendrën tuaj të pritjes do të duhet t'ju shoqërojë në qendrën e punësimit.

Dokumentet që duhet të sillni në qendrën e punësimit

- Kodin fiskal
- Permesso di soggiorno (lejen e qëndrimit)
- Njoftimin e kujdestarisë dhe emërimin e kujdestarit tuaj
- Autorizimin e kujdestarit tuaj për t'ju regjistruar në qendrën e punësimit

5. Objektivi profesional

Është e rëndësishme të përcaktoni objektivin tuaj profesional për vend të suksesshëm në punë!

Objektivi juaj profesional është një kombinim i aspiratave dhe ambicieve tuaja profesionale... Kjo është ajo që dëshironi të bëni kur të rriteni! Është e rëndësishme ta përcaktojmë atë që në fillim:

- Kjo do t'ju lejojë të përcaktoni rrugën tuaj për të ardhmen tuaj profesionale dhe personale;
- Është e rëndësishme për planifikimin e një kursi trajnimi që synon të arrijë objektivin tuaj;
- Do t'ju ndihmojë të drejtoni vendimet tuaja në mënyrë që të gjeni punën më të përshtatshme për profilin dhe interesat tuaja!

Mirë, por çfarë do të thotë saktësisht?

Për të përcaktuar objektivat tuaja profesionale, **nuk mjafton të mendoni se çfarë dëshironi të bëni...** Është e rëndësishme **të zbulohet se çfarë ofron tregu i punës** dhe në cilët sektorë kërkesa për punë është më e larta. Atëherë mund të mendoni edhe se **çfarë kompetencash ju nevojiten** për punën tuaj të ëndrrave!

Tani është radha juaj! Më poshtë është një aktivitet i marrë nga UNI-CEF dhe JA Italia ‘Crescere Che Impresa! Për kursin UPSHIFT’. Mundohuni t’u përgjigjeni pyetjeve dhe mendoni për objektivin tuaj profesional.

Kush ieni ju?

Çfarë ju pëlqen të bëni?
Çfarë jeni i zoti të bëni?

.....

.....

.....

Personal Planner

Çfarë pëlqejnë të tjerët te ju?

.....

.....

.....

Si të arrini në atë rol?

Çfarë lloj shkolle ose programi trajnimi nevojitet për të marrë këtë punë? Një diplomë? Një diplomë universitare? Një certifikatë specifike e programit të trajnimit?

.....

.....

.....

Çfarë ka atje

Në cilin mjedis pune do të dëshironit të punonit?

.....

.....

.....

Çfarë roli do të dëshironit të kishit?

.....

.....

.....

A njihni dikë që punon në këtë sektor të punës? Nëse po, shkruani emrin e tij/saj. Nëse jo, përpiquni të imagjinoni se si mund të vini në kontakt me dikë që punon në të. Çfarë do t’i pyesnit ata?

.....

.....

.....

DESIGN

HI-TECH

DIGITAL

WEB

Çfarë aftësish duhet të ndërtoni për të bërë këtë punë?

.....

.....

.....

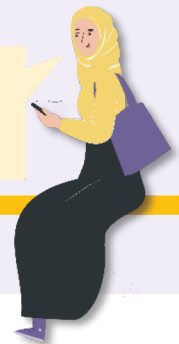
6. Vlerësimi i aftësive

Për të ndihmuar në zgjedhjen e një objektivi profesional, mendoni për karakteristikat dhe aftësitë tuaja personale.

Aftësitë janë të gjitha karakteristikat tuaja personale që janë të rëndësishme kur zgjidhni dhe hulumtoni rrugën më të përshtatshme të trajnimit për ju:

- **Të gjitha gjërat që mund të bëni**, kapacitetet dhe aftësitë tuaja;
- **Aktivitetet në të cilat keni marrë pjesë, përvojat personale;**
- **Interesat dhe pasionet** tuaja!

...Duket e vështirë!
Çfarë janë aftësitë?

Aftësitë mund të klasifikohen në mënyra të ndryshme.
Në vijim një shembull i llojeve kryesore të aftësive:

AFTËSITË FUNKSIONALE - Aftësitë themelore

Këto janë aftësi themelore, thelbësore për shkrim-leximin individual:

Të shkruarit • **Të lexuarit** • **Të numëruarit**

AFTËSITË TEKNIKE - Aftësitë e forta

Këto aftësi varen nga sfondi arsimor dhe aftësitë që lidhen me punë specifike:

• **Njohuri teorike (p.sh. në ekonomi, financa...)** • **Të gatuarit**
• **Aftësitë hidraulike** • **Gjuhët e huaja** • **Përdorimi i makinerive të veçanta...**

AFTËSITË DIGJITALE - *Aftësitë digjitale*

Aftësitë që lidhen me teknologjitë e shoqërisë së informacionit:

- Përdorimi i kompjuterit
- Krijimi i përmbajtjeve digjitale.
- Zhvillimi i softuerit
- Përdorimi i rrjeteve sociale
- Kërkimi i informacionit online...

AFTËSITË E TËRTHORTA - *Aftësitë e buta*

Të njohura gjithashtu si aftësi të shekullit 21 ose aftësi të jetës, këto janë aftësitë socio-emocionale që zbatohen në çdo fushë pune:

- Të punuarit në grup
- Zgjidhja e problemeve
- Marrja e vendimeve
- Komunikimi
- Tregimi i iniciativës
- Kreativiteti dhe inovacioni
- Të menduarit kritik
- Menaxhimi i stresit
- Empatia...

Është e rëndësishme të vlerësoni aftësitë tuaja në mënyrë që të përcaktoni një objektiv profesional dhe të zgjidhni një kurs trajnimi.

Vlerësimi i aftësive tuaja **ju bën të vetëdijshëm për atë që mund dhe nuk mundeni (ende) të bëni**, dhe për aftësitë dhe prirjet tuaja.

Është e rëndësishme për:

- Vërtetimin e të gjitha **aftësive para-ekzistuese** (ato që tashmë i kishit);
- Njohja e asaj **që bëni më mirë**;
- Identifikimi i **aftësive që duhet të përmirësoni**.

Pse më duhet të vlerësoj aftësitë e mia?

MOS HARRONI SE NDËRMARRJA E NJË VLERËSIMI REAL DO TË THOTË T'I QASENI DETYRËS
NË MËNYRË KRITIKE. MENDONI PËR AFTËSITË TUAJA DUKE MBAJTUR PARASYSH SE ATO
KANË ASPEKTE POZITIVE DHE NEGATIVE.

Tani është radha juaj! Më poshtë është një aktivitet i marrë nga UNICEF dhe JA Italia 'Crescere Che Impresa! Për kursin UPSHIFT'. Përpikuni t'u përgjigjeni këtyre 10 pyetjeve... Profili juaj individual profesional do të krijohet në bazë të përgjigjeve tuaja.

ÇFARË NGJYRE JENI JU?

Ky test do t'ju ndihmojë të njihni më mirë veten.

1. Si i merrni vendimet?

- A. Marr vendime të shpejta dhe i besoj zgjedhjes sime të parë
- B. I mendoj shumë dhe jam jashtëzakonisht i pavendosur
- C. Pyes veten se çfarë mund të mendojnë njerëzit e tjerë për zgjedhjen time
- D. I marr seriozisht dhe përpiqem të marr vendimin më të mirë të mundshëm

2. Cila është mënyra më e mirë se si miqtë tuaj ju tregojnë dashurinë e tyre?

- A. Duke u argëtuar dhe duke luajtur me mua
- B. Duke më lejuar të them mendimin tim dhe të jem vetvetja
- C. Duke kaluar kohë së bashku duke bërë gjithçka
- D. Duke mbajtur fjalën e tyre dhe duke mos i thyer kurrë premtimet

3. Si silleni kur jeni me miqtë tuaj?

- A. Unë sjell pasion, lumturi dhe argëtim
- B. Unë jam i ndershëm dhe jap këshilla
- C. Unë kujdesem për ta
- D. Unë planifikoj dhe organizoj daljet tona

4. Çfarë ju pëlqen më shumë?

- A. Argëtimi dhe një jetë pa shqetësime
- B. Gjithmonë duke thënë dhe duke bërë atë në të cilën besoj
- C. Krijimi i harmonisë dhe unitetit në grup
- D. Të qenit një person i përgjegjshëm, i besueshëm, i dobishëm për të tjerët

5. Si do ta përshkruanit veten tuaj?

- A. Trim
- B. I mendueshëm
- C. I ndjeshëm
- D. I organizuar

6. Si do t'ju përshkruanin miqtë tuaj që ju njohin më mirë?

- A. Konkurrues
- B. I rezervuar
- C. Miqësor
- D. I pastër

7. Çfarë bëni kur ndiheni të trishtuar dhe të zymtë?

- A. Bëhem i pasjellshëm dhe gjaknxehtë
- B. Mblidhem dhe hesht
- C. Ndjej nevojën të flas me njerëzit që më janë afër
- D. Mundohem të kuptoj pse jam i trishtuar dhe të kërkoj një mënyrë për ta zgjidhur atë

8. Kur ndiheni mirë me veten?

- A. Kur arrij të bëj gjëra të vështira
- B. Kur zgjidh një problem
- C. Kur ndihmoj të tjerët
- D. Kur njerëzit më lavdërojnë

9. Kur bëni diçka të keqe, a është kjo sepse jeni:

- A. I pasjellshëm
- B. Arrogant
- C. Dikush që lehtë i nënshtrohet presionit të bashkëmoshatarëve
- D. Personi ngacmues

10. Çfarë do të thoshin për ju njerëzit që ju vlerësojnë?

- A. Unë jam i pëlqyeshëm, i zgjuar dhe i këndshëm
- B. Jam i zhytur në mendime, më pëlqen të zgjidh problemet dhe të sugjeroj zgjidhje të vlefshme
- C. Unë jam miqësor, shkoj mirë me të gjithë dhe jam i disponueshëm për të tjerët
- D. Jam i rregullt, i organizuar, i përgatitur dhe i kryej detyrat e mia me saktësi

Tani shikoni shkronjat pranë përgjigjeve tuaja. Cilën shkronjë zgjodhët më shpesh?

- A > C > **VERDHË:** PASIONANT: FRYMËZUES, I AFTË TË KRIJOJË LIDHJE, STIMULUES, INTUITIV
- B > D > **KALTËR:** RACIONAL: I SAKTË DHE SISTEMATIK, GARUES, I AFTË PËR VETËKONTROLL, I QETË DHE I MENDUAR
- GJELBËR:** DIPLOMATIK: NJË DËGJUES I MIRË, I QETË DHE PAQËSOR, MBËSHTETËS QË PROJEKTON HARMONI DHE BESIM
- KUQE:** AMBICIOZ: I ORIENTUAR NË VEPRIM, I FOKUSUR NË REZULTATE, I VENDOSUR, VENDIMMARRËS I SHPEJTË

7. Përgjigja ndaj një oferte pune

CURRICULUM VITAE (CV): është një dokument që përmbledh një sërë informacionesh rreth jush dhe përdoret për të aplikuar për një pozicion pune.

CV-ja juaj përfshin studimet që keni përfunduar, kualifikimet, çdo përvojë pune që keni fituar, gjuhët që flisni... Por nuk është vetëm kaq! Ky dokument gjithashtu shpjegon pak se kush jeni, cili është objektivi juaj profesional, cilat janë aftësitë tuaja, cili është stili juaj i punës - për shembull, a ju pëlqen të punoni në ekip apo preferoni të punoni në mënyrë të pavarur - por edhe çfarë Interesat dhe hobi juaj i përditshëm janë, pavarësisht nëse bëni punë bamirësie...

Kur aplikoni për një vend pune, është CV-ja juaj që menaxheri i burimeve njerëzore përdor për të vendosur nëse profili juaj përputhet me pozicionin në fjalë. Prandaj, CV-ja është zakonisht burimi i parë i informacionit për të vendosur nëse do ta shqyrtoni më tej aplikacionin tuaj, për shembull përmes një interviste.

Edhe për të marrë pjesë në një **kurs trajnimi** të organizuar nga një institucion apo qendër trajnimi, shpesh duhet të dorëzoni CV-në tuaj. Pasi të keni kryer trajnimin, do të jetë e rëndësishme të përfshini të gjitha aftësitë, cilësitë dhe përvojën tuaj në këtë dokument.

Me pak fjalë, CV-ja është si një kartëvizitë që përdorni për t'u prezantuar me një punëdhënës të mundshëm!

Ka disa formate që mund të përdorni për CV-në tuaj. Një nga format më të kërkuara është formati evropian: **EUROPASS**. Për të filluar krijimin e CV-së tuaj online EUROPASS, klikoni këtë lidhje: <https://europa.eu/europass/it> dhe klikoni në “Crea un CV”.

Në fund të këtij Manuali, do të gjeni një **shembull të një CV në formatin EUROPASS** (shih Aneksin 1). Në këtë shembull, **do të gjeni udhëzime dhe këshilla të shkruara me të kuqe**, që do t'ju ndihmojnë të plotësoni CV-në tuaj .

Megjithatë, ja disa këshilla të përgjithshme.

Disa këshilla...

Gjatësia: maksimumi 1-2 faqe. Ata që shqyrtojnë CV-të zakonisht nuk kanë shumë kohë: është më mirë të jesh i qartë, por konciz!

Objektivi profesional: në fillim të CV-së, vendosni një fjali të shkurtër që tregon objektivin që dëshironi të arrini profesionalisht (shih Kapitullin 5 të këtij Manuali). Mund të jetë qëllimi juaj afatshkurtër ose afatgjatë. Nuk kërkohet ta përfshini atë, por personi që e lexon do të kuptojë se keni marrë kohë për të menduar për të dhe se keni synime të qarta.

Shembull:

I apasionuar pas gatimit, do të doja të zhvilloja përvojën dhe aftësitë e nevojshme për t'u bërë një kuzhinier i njohur ndërkombëtarisht.

Nëse nuk e keni ende të qartë qëllimin tuaj profesional, mos u shqetësoni. Ju mund të përshkruani personalitetin tuaj ose mjedisin në të cilin dëshironi të punoni.

Këtu janë dy shembuj:

1. *Do të doja të punoja në një ekip dinamik, multikulturor. Ndërveprimi me personalitete të ndryshme do të më ndihmojë të gjej rrugën drejt karrierës që më përshtatet më së miri dhe të rritem, jo vetëm në nivel profesional, por edhe njerëzor.*

2. *Unë jam një person krijues dhe kam nevojë të shpalos idetë e mia!*

Do të doja të punoja në një kompani që vlerëson llojllojshmërinë si forcë dhe është e hapur ndaj ideve inovative.

Aftësitë: përpiquni të theksoni aftësitë tuaja, edhe nëse nuk keni shumë përvojë pune. Nëse mendoni për këtë, ka shumë aftësi që keni që i merrni si të mirëqena! Për shembull, fakti që ju keni një sfond migrimi, që dini disa gjuhë dhe kultura të shumta është një burim i qak shumë aftësive:

- Qëndrueshmëria
- Fleksibiliteti
- Empatia
- Përshtatshmëria
- Pavarësia
- Aftësitë ndërmjetësuese

Kontrolli i fundit: Merrni një person të tretë (kujdestari juaj, një anëtar i stafit nga qendra juaj e pritjes ose një mik i juaji) të rishikojë CV-në tuaj për t'u siguruar që gjithçka është e qartë.

Letra e motivimit:

ndonjëherë, përveç CV-së tuaj, mund t'ju kërkohet t'i bashkëngjitni një letër motivuese aplikimit tuaj. Letra motivuese i shpjegon punëdhënësit pse ai duhet t'ju zgjedhë juve mbi të gjithë aplikantët. Për këtë arsye, është e rëndësishme të shkruani qartë motivimet, qëllimet dhe cilësitë që ju bëjnë njeriun ideal për këtë punë.

Intervista:

nëse aplikimi juaj zgjidhet, do t'ju kërkohet të merrni pjesë në një intervistë pune, e cila është një takim gjatë të cilit do të diskutoni aftësitë dhe motivimet tuaja me punëdhënësin tuaj të mundshëm.

Periudha e provës:

disa kompani mund t'ju kërkojnë të bëni një periudhë prove ose provë përpara se të konfirmoni punësimin tuaj dhe t'ju bëjnë të nënshkruani një kontratë pune. Gjatë kësaj periudhe fillestare është e rëndësishme të demonstroi të gjitha cilësitë tuaja për të kaluar testin. Mundohuni të jeni bashkëpunues me kolegët tuaj të rinj, bëni pyetje dhe tregoni se jeni të besueshëm dhe të motivuar.

8. Të drejtat e punëtorëve*

Çdo punëtor ka të drejta dhe përgjegjësi. Punëtorët e huaj konsiderohen të barabartë me shtetasit italianë për përmbushjen e të drejtave specifike të punës.

Cilat janë të drejtat e mia kur filloj të punoj?

PAGA

Ju keni të drejtë të paguheni "në një shumë proporcionale me sasinë dhe cilësinë e punës suaj dhe në çdo rast të mjaftueshme për të siguruar një ekzistencë të lirë dhe të denjë" (neni 36 Kusht.).

SIGURIA NË PUNË

Punëdhënësi duhet "të marrë të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur shëndetin dhe integritetin tuaj psikofizik" dhe të respektojë rregullat e sigurisë në punë (neni 2087 i Kodit Civil).

ORËT E PUNËS

Orët zyrtare të punës janë **40 orë në javë**. Orët shtesë konsiderohen jashtë orarit dhe paguhen më shumë. Në çdo rast, orari javor nuk mund të kalojë kurrë 48 orë (l. 196/1997).

PUSHIMI JAVOR

Keni të drejtë për një ditë pushimi çdo javë, zakonisht të dielën" (neni 2109 i Kodit Civil).

*Disa nga këto të drejta (pushimet, sëmundja dhe dëmtimi) mund të ndryshojnë në varësi të llojit të kontratës midis punonjësit dhe punëdhënësit

Keni të drejtë për pushime me pagesë **të paktën 4 javë në vit** (neni 2109 Kodi Civil) dhe ditë pushimi **në rast sëmundje** me pagesë. Në rast **lëndimi**, punëdhënësi paguan për katër ditët e para dhe INAIL paguan për ditët në vijim (neni 2110 i Kodit Civil).

**PUSHIMET, SËMUNDJET
DHE LËNDIMET**

Keni të drejtë të **anëtarësoheni në një organizatë sindikale** për të mbrojtur të drejtat themelore të punëtorëve. Sindikata ju përfaqëson, duke mbrojtur interesat tuaja brenda vendit të punës.

**TË DREJTAT
E SINDIKATAVE**

Ju keni të drejtën e grevës, që është **abstenimi kolektiv nga puna**. Do të thotë të mos shkosh në punë për të demonstruar dhe rritur ndërgjegjësimin për kushtet e punës dhe interesat e punëtorëve. Orët e grevës nuk paguhet (l. 146/1990).

GREVA

Nëse punoni dhe studioni, keni të drejtë për turne pune që janë në përputhje me klasat dhe përgatitjen e provimeve (l. 300/1970).

**STUDIMI
DHE PUNA**

Nëse jeni shtatzënë, **nuk mund të pushoheni nga puna nga fillimi i shtatzënisë deri në një vit pas lindjes së foshnjës**. Ju keni të drejtë për pushim të lehonisë (një periudhë e paguar e abstenimit të detyrueshëm nga puna). Prindërit kanë të drejtë për një **periudhë abstenimi fakultative për kujdesin ndaj fëmijëve**.

**PUSHIMI I LEHONISË
DHE ATËSISË**

Gratë kanë të drejta të barabarta të punëtorëve dhe **nuk lejohet asnjë formë e diskriminimit në bazë të gjinisë** (neni 37 i Kushtetutës).

Kujdes nga punësimi i parregullt!!!

Nganjëherë referohet edhe si punësim i **padeklaruar**, në të zezë ose i parregullt. Kjo është një marrëdhënie pune pa kontratë, ku punëdhënësi nuk ka njoftuar *Centro per l'impiego* për punësimin e punonjësit. Puna e padeklaruar nuk ofron asnjë garanci për sigurimet shoqërore apo dhe sigurimet e tjera.

>>> Kjo do të thotë që nëse punoni ilegalisht, nuk ju garantohen të drejtat për të cilat sapo keni lexuar!

Për shkak të **natyrës së paligjshme**, gjobat vendosen ndaj punëdhënësit dhe në disa raste edhe punonjësit. Puna e padeklaruar nuk është u nënshtrohet ligjeve.

>>> Kjo do të thotë se puna e padeklaruar shpesh është sinonim i shfrytëzimit, cenimit të të drejtave dhe disa herë bile edhe rrezikut për veten.

!!! Nëse besoni se jeni në një cikël punësimi të paligjshëm dhe dëshironi të dilni prej tij(ose njihni dikë tjetër në këtë situatë), bisedoni me dikë që keni besim dhe kontaktoni shoqatat për mbrojtje dhe përkrahje të punëtorëve.

Për të **raportuar punën e padëklaruar dhe shfrytëzimin në punë**, mund të shkoni në zyra të ndryshme, për shembull, mund të kërkonti degën më të afërt të organeve të mëposhtme:

- **Ispettorato del Lavoro** (Inspektorati i Punës): <https://www.ispettorato.gov.it/>
- **La Guardia di Finanza**: <https://www.gdf.gov.it/>
- **Një sindikatë**: për shembull, CGIL (*Confederazione generale italiana del lavoro*), CISL (*Confederazione italiana sindacati lavoratori*), UIL (*Unione italiana del lavoro*) and UGL (*Unione generale del lavoro*).

9. Parimi i mundësive të barabarta dhe mos diskriminimit

Askush nuk mund t'ju trajtojë ndryshe sepse vini nga një vend tjetër, qoftë në punë, qoftë në jetën tuaj të përditshme.

Në Itali, **çdo formë diskriminimi në punësim është e ndaluar**: në bazë të moshës, kombësisë, fesë, gjuhës, gjinisë, gjinisë, orientimit seksual, aftësisë së kufizuar, opinioneve politike ose personale, përkatësisë në një pakicë etnike, kushteve sociale ose ekonomike, anëtarësimi ose jo anëtarësimi në një sindikatë etj.

Ka disa gjëra që mund të bëni nëse jeni viktimë ose dëshmitar i diskriminimit. Para së gjithash, **ju mund ta çoni çështjen në gjykatë ose të kontaktoni shoqatat që punojnë në mbrojtje të të drejtave tuaja.**

Më poshtë janë burime të tjera informacioni dhe subjekte që mund të kontaktoni.

Në Itali, ka organizata të ndryshme kombëtare që mbrojnë njerëzit nga format e diskriminimit dhe numra pa pagesë për të kontaktuar në rast nevojë.

Çfarë mund të bëj nëse jam viktimë e diskriminimit?

UNAR - Zyra e Italisë kundër diskriminimit racor, Ufficio Nazionale Antidiscriminazioni Razziali:
www.unar.it - Ky është departamenti i caktuar nga shteti për të siguruar të drejtën për trajtim të barabartë dhe çrrënjosjen e diskriminimit në bazë të racës ose origjinës etnike.

 800.90.10.10

1522 NUMERO
ANTI VIOLENZA
E STALKING

Numri Kundër Dhunës dhe Përndjekjes: www.1522.eu

Ky është një shërbim falas i disponueshëm 24 orë në ditë duke ofruar operatorë të specializuar që trajtojnë kërkesat për ndihmë dhe mbështetje nga viktimat e dhunës dhe përndjekjes.

 1522

Telefono Azzurro: www.azzurro.it

Kjo organizatë promovon të drejtat e fëmijëve dhe adoleshentëve dhe i mbron ata nga abuzimi dhe dhuna që mund të dëmtojë mirëqenien dhe zhvillimin e tyre.

 1.96.96

Autoriteti i Italisë për mbrojtjen e fëmijëve dhe adoleshentëve, Autorità garante dell'infanzia e dell'adolescenza: www.garanteinfanzia.org

Kjo organizatë promovon dhe verifikon zbatimin e plotë në Itali të të drejtave të fëmijëve të parashikuara nga Konventa e OKB-së për të Drejtat e Fëmijëve të vitit 1989.

A keni nevojë të flisni me një ekspert? Kontaktoni HERE4U !

Here4U ofron **këshilla psiko-sociale** për të miturit e huaj të pashoqëruar dhe migrantët dhe refugjatët e rinj. Drejtohet nëpërmjet **platformës U-Report on the Move** nga UNICEF në bashkëpunim me ARCI.

- Është shërbim **online, shumëgjuhësh**
- Është në dispozicion **nga e hëna deri të premten nga ora 9:00 e mëngjesit deri në orën 18:00**
- Thjesht dërgoni një mesazh në

Është **hapësirë e sigurt dëgjimi** ku mund të **ndani vështirësitë dhe mendimet tuaja dhe kërkon ndihmë**. Një ekip ekspertësh ligjorë dhe psiko-socialë do t'ju ndihmojnë duke ofruar mbështetje të personalizuar për nevojat tuaja, me lehtësim nga ndërmjetësuesit gjuhësor-kulturor.

U-Report On The Move: <https://onthemove.ureport.in/join/>

10. Faqe interneti për informacione të mëtejshme

- **Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali** (Ministria e Punës dhe Çështjeve Sociale): <http://www.lavoro.gov.it/>
- **Clic Lavoro**, një faqe e mbështetur nga Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali ku mund të gjeni lajme dhe informacione të dobishme rreth punës dhe kurseve të trajnimit: <https://www.cliclavoro.gov.it/>
- **ANPAL**, Agenzia Nazionale Politiche Attive e Lavoro (Agjenci Italiane për Politikën e Punës dhe Punësimin): <https://www.anpalservizi.it/>
- **Scuola in Chiaro**, faqja e internetit e Ministrisë së Arsimit, ju lejon të kërkontë për shkollat më të afërta me ju, duke përfshirë CPIA dhe Centri di Formazione Professionale (qendrat e formimit profesional): <https://cercalatuascuola.istruzione.it/cercalatuascuola/>
- **ANPAL- Ndhimja për gjetjen e orientimit të punës**: <https://www.anpal.gov.it/cerca-sportello>
- **Le portail Integrazione Migranti**: <https://integrazionemigranti.gov.it/it-it/>
- **Informagiovani + emri i qytetit ku jetoni**: në faqen e internetit Informagiovani do të gjeni informacione për trajnimin, punën, mundësitë vullnetare dhe aktivitetet e kohës së lirë në qytetin tuaj
- **Lavoro + emri i rajonit ku jetoni (për shembull: "Lavoro Regione Lazio")**: nëse shkruani fjalët "lavoro"+ emrin e rajonit ku jetoni në motorin tuaj të kërkimit në internet, do të gjeni listën e ofertave të punës në rajonin tuaj
- **Excelsior**, një sistem informacioni për punësimin dhe informacionin e ofruar nga Unioni Italian i Dhomave të Tregtisë dhe ANPAL. Këtu mund të gjeni të dhëna të përditësuara për profesionet më të kërkuara dhe industritë që kanë më shumë vështirësi për të gjetur staf: <https://excelsior.unioncamere.net/>
- **INAIL**, Istituto Nazionale Assicurazione Infortuni sul Lavoro (Instituti Italianë i Sigurimeve për aksidentet në punë): www.inail.it
- **INPS**, Istituto Nazionale Previdenza Sociale (Instituti i Sigurimeve Shoqërore të Italisë). Shkoni nga "Home" > "Categorie di Utente" > "Lavoratori migranti". Ju mund të gjeni informacione për të drejtat tuaja, sigurimet shoqërore dhe sigurimet e tjera: www.inps.it
- **Ispettorato del Lavoro** (Inspektorati i Punës): <https://www.ispettorato.gov.it/>
- **Juma Map**, një hartë mbarekombëtare e shërbimeve për azilkërkuesit dhe mbajtësit e mbrojtjes ndërkombëtare, e disponueshme në 15 gjuhë: <https://www.jumamap.it/>
- **U-Report on the Move**: një mjet mesazhesh anonim dhe falas (në Facebook, Instagram dhe Telegram) i cili ofron informacione shumëgjuhëshe mbi shërbimet e dobishme për të miturit e huaj të pashoqëruar dhe emigrantët dhe refugjatët e rinj në Itali. Kjo ju lejon të shprehni mendimin tuaj përmes anketave dhe të merrni pjesë në ngjarje dhe aktivitete socio-rekreative: <https://onthemove.ureport.in/>

11. ANEKSI – CV “Europass” Curriculum Vitae

Si të plotësoni CV Europass Curriculum Vitae

HISTORIKU I PUNËS

- Përqendrohuni në rolet që i japin vlerë të shtuar aplikimit tuaj.
- Vendosni fusha të veçanta për secilin rol. Filloni nga ai më i fundit.
- Nëse keni pak përvojë profesionale:
- Filloni duke renditur arsimimin dhe trajnimin tuaj profesional;
- Përmendni punën vullnetare ose praktikant (qoftë të paguara apo jo) që tregojnë përvojën tuaj të punës.
- Nëse nuk keni përvojë të mëparshme specifike profesionale në rolin për të cilin po aplikoni, theksoni aftësitë që keni fituar në kontekste të tjera që janë të rëndësishme për atë rol. Për shembull, nëse po aplikoni për një rol menaxheri, por nuk keni punuar kurrë më parë si menaxher, theksoni se pozicioni juaj i mëparshëm përfshinte përgjegjësi të rëndësishme dhe detyra vendimtare (delegimi, koordinimi, trajnimi i stafit, etj.).

Zëvendëso me datat (nga-deri në) • Zëvendëso me pozicionin e punës

Shembull:
Shtator 2007 - Sot

Shembuj:

Teknik i mirëmbajtjes/ Receptonist/ Trajner Vullnetar i Hokejit në Akull

Zëvendësoni me emrin dhe vendndodhjen e punëdhënësit (nëse është e përshtatshme, shtoni adresën e plotë dhe faqen e internetit)

Shembuj:

Alma Mater Studiorum, Via Zamboni 37, 40126 Bolonja

Jepni vetëm telefon, faks, email ose adresë interneti nëse kërkohet.

Tel.: +39 339 372 5000 - Email: info@almamater.com - <http://www.almamater.com>

• Zëvendësoni me detyrat kryesore

Shembuj:

• Mirëmbajtje e kompjuterëve

• Marrëdhëniet me furnizuesit

• Stërvitja e një ekipi të rinj të hokejit mbi akull (10 orë/javë)

Nëse është e nevojshme, llogaritni përgjegjësitë tuaja (përqindja e kohës së punës, kohëzgjatja e detyrave individuale, etj.).

Biznesi ose sektori: Zëvendësoni me llojin e kompanisë ose sektorit

Përdoreni këtë hapësirë vetëm nëse kërkohet. Shembuj:

Kompania ose sektori: Transporte dhe logjistikë / Revidim/ Prodhues i pjesëve të automjeteve

ARSIMI DHE TRAJNIMI

Zëvendëso me datat (nga-deri në)

Shembull:
Shtator 2004 - Qershor 2007

Fut shënime të veçanta për çdo kurs. Filloni me ato më të fundit.

Zëvendëso me data (nga- deri në). Zëvendësoni me kualifikimet e dhëna

Certifikimi i operatorit profesional: Furrta

Shmangni përdorimin vetëm të shkurtesave (AQOP).

Zëvendësoni me emrin dhe vendndodhjen e institucionit arsimor ose trajnimit (nëse është e rëndësishme, edhe shteti)

Shembuj:

Centro di Formazione Professionale Guglielmo Marconi, Bolonja

Zëvendësoni me listën e lëndëve kryesore të studiara ose të aftësive të fituara.

Shembuj:

Aftësi të përgjithshme

- Anglisht, gjuha e Uellsit, Matematikë, Spanjisht
- Edukimi fizik

Aftësi profesionale

- Teknika profesionale (bukë standarde, bukë e veçantë, tortë dhe ëmbëlsira)
 - Shkenca dhe Teknologji të Aplikuara Ushqimore (Mikrobiologji, Biokimi, Higjienë)
- Teknologjia në punë (parimet bazë, higjiena dhe siguria)
- Njohuri për sektorin dhe kontekstin e tij financiar, ligjor dhe social
- Përqendrohuni në ato aftësi profesionale që do të ishin një aset për kompaninë nëse punësoheni**

AFTËSI PERSONALE

Gjuha/ët amtare

Hiqni çdo fushë që ka mbetur bosh.

Gjuhët amtare zëvendësohen me gjuhën/t amtare përkatëse

Shembull:

Italisht

Mos e mbivlerësoni nivelin tuaj që do të testohet në intervistë!

Gjuhë të tjera

TË KUPTUARIT		TË FOLURIT		TË SHKRUARIT
Të dëgjuarit	Të lexuarit	Ndërveprimi	Të folurit	
Shembull: C1	Shembull: C1	Shembull: B2	Shembull: B2	Shembull: B1

Zëvendësoni gjuhën

Shembull:

Anglisht

Zëvendësoni me certifikatat e arritura të gjuhës.

Vendosni nivelin e gjuhës, nëse njihet.

Shembull:

Certificado de Español: Lengua y Uso

Zëvendësoni gjuhën

Shembull:

Anglisht

Shembull:

B2

Shembull:

B2

Shembull:

B1

Shembull:

B1

Shembull:

A2

Nivelet: A1/2: Nivel fillestar - B1/2 Nivel i ndërmjetëm - C1/2 Nivel i avancuar

Korniza e Përbashkët Evropiane e Referencës për Gjuhët

Kur përshkruani aftësitë tuaja personale:

- Përdorni fjalë të qarta, të thjeshta me gjuhë të drejtpërdrejtë.
- Shmangni përdorimin e zhargonit dhe klisheve (për shembull: Jam lojtar ekipi) pa dhënë kontekstin në të cilin kjo mund të zbatohet për një aftësi ose arritje.
- Jini konciz: merrni kohë për të menduar se cilat aftësi janë të rëndësishme për pozicionin për të cilin po aplikoni
- Specifikoni se si janë marrë aftësitë tuaja (përmes trajnimeve, punës, seminareve, vullnetarizmit apo aktiviteteve të kryera në kohën tuaj të lirë, etj.).

Aftësitë komunikuese

Vendosni aftësitë tuaja të komunikimit këtu. Tregoni kontekstin në të cilin janë marrë.

Shembuj:

- aftësi të mira komunikimi të fituara gjatë kohës që kam kaluar si shef i shitjeve
- aftësi të shkëlqyera ndër personale me fëmijët e fituara gjatë përvojës sime vullnetare si një trajner hokej mbi akull

Aftësitë menaxhuese dhe organizative

Vendosni aftësitë tuaja menaxhuese dhe organizative këtu. Tregoni kontekstin në të cilin janë marrë.

Shembuj:

- udhëheqje (aktualisht përgjegjës për një ekip prej 10 personash)
- aftësi të mira organizative të fituara gjatë përvojës sime të punës si sekretare e Shoqërisë së Historisë. Përgjegjës për rezervimin e folësve dhe promovimin e ngjarjeve
- aftësi të mira drejtuese të ekipit të fituara gjatë përvojës sime vullnetare si trajner hokey mbi akull

Aftësitë profesionale

Vendosni aftësitë tuaja profesionale që nuk janë treguar diku tjetër këtu. Tregoni kontekstin në të cilin janë marrë.

Shembuj:

- zotërim i mirë i proceseve të kontrollit të cilësisë (aktualisht përgjegjës për kontrollin e cilësisë)
- aftësi mentorimi (si infermier/e i/e vjetër, unë isha përgjegjës/e për trajnimin dhe organizimin e anëtarëve të rinj të stafit të infermierëve)

Aftësitë kompjuterike

VETËVLERËSIMI				
Përpunimi i informacionit	Komunikimi	Krijimi i përmbajtjeve	Siguria	Zgjidhja e problemeve
Shembull: Përdorues bazë	Shembull: Përdorues i ndërmjetëm	Shembull: Përdorues i ndërmjetëm	Shembull: Përdorues i avancuar	Shembull: Përdorues i avancuar

Nivelet: Përdorues bazë - Përdorues i ndërmjetëm - Përdorues i avancuar

Aftësitë kompjuterike - Fletë vetëvlërësimi

Vendosni emrin e certifikatës suaj të TIK.

Shembull:

Statusi i certifikatës: Office suite - Përdorues i pavarur

Vendosni çdo aftësi tjetër kompjuterike këtu. Tregoni kontekstin në të cilin këto aftësi janë marrë.

Shembuj:

- zotërim i mirë i office suite (përpunim teksti, fletë-llogaritëse, softuer prezantimi)
- zotërim i mirë i softuerit të përpunimit të imazhit digjital si fotograf amator

Aftësi të tjera

Vendosni çdo aftësi tjetër përkatëse këtu. Tregoni kontekstin në të cilin janë marrë.

Plotësoni këtë fushë vetëm nëse aftësitë e përshkruara i shtojnë vlerë aplikacionit tuaj dhe nuk janë përmendur askund më lart. Tregoni kontekstin në të cilin janë marrë.

Shembull:

- ndihma e parë: certifikata e ndihmës së parë si pjesë e trajnimit për zhytës palombar
- Interesat personale si leximi, ecja, shkuarja në kinema etj nuk shtojnë asnjë vlerë shtesë. Nga ana tjetër, dhënia e shembujve të aktiviteteve në të cilat keni marrë pjesë mund të jetë një mjet i dobishëm, për shembull për të treguar se jeni person proaktiv, social që pëlqen të ndihmojë të tjerët:
- leximi: lexues i pasionuar, unë i ndihmoj studentët e vegjël me leximin e tyre dy herë në javë
- alpinizëm: alpinist ekspert, anëtar aktiv i një klubi alpinist lokal

Patenta e shoferit

Vendosni këtu kategorinë e lejes së drejtimit..

Shembuj:

B

12. Tani është radha juaj!

Plotësoni këtë pyetësor për të zbuluar se sa shumë keni mësuar me këtë Manual.
Në fund do të gjeni përgjigjet e sakta.

Pyetjet	Përgjigjet
1. Pse është i dobishëm orientimi profesional? <i>Zgjidhni një ose disa përgjigje.</i>	a. ☐ Më ndihmon të vlerësoj njohuritë e mia dhe të mësoj aftësi të reja që do të më ndihmojnë të gjej punë b. ☐ Nuk është i nevojshëm nëse tashmë e di se çfarë pune dua të bëj c. ☐ Më udhëzon nëpër rrugët e ndryshme të trajnimit që mund të më ndihmojnë të hyj në botën e punës d. ☐ Më ndihmon të vendos për një objektiv profesional dhe të kuptoj se si mund ta arrij atë
2. Arsimi në Itali është një e drejtë por edhe një detyrim.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
3. Cila është mosha minimale ligjore për fillimin e punës në Itali?	a. ☐ 14 vjeç b. ☐ 15 vjeç c. ☐ 16 vjeç d. ☐ 18 vjeç

4. Nëse zgjidhni të përfundoni një Istruzione e <i>Formazione Professionale</i> trevjeçare ose leFP (Kurs të Arsimit dhe Trajnimit Profesional), çfarë kualifikimi do të merrni?	a. ☐ <i>Qualifica professionale</i> b. ☐ <i>Diploma professionale</i>
5. Një praktikë është " <i>ekstra-kurrikulare</i> " kur zhvillohet pasi të ketë përfunduar një kurs studimi.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
6. Kur ju jepet një <i>borsa lavoro</i> ("bursë pune"), ju fitoni qasje në përvojën e punës dhe paguheni:	a. ☐ Nga kompania b. ☐ Nga promotori (Rajoni, Krahina, Bashkia, etj.)
7. Një praktikë pune është një kontratë pune e karakterizuar nga theksi i saj në trajnim.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
8. Cilat janë kërkesat për të aplikuar për shërbimin civil? <i>Zgjidhni një ose disa përgjigje.</i>	a. ☐ Vetëm qytetarët italianë mund të aplikojnë b. ☐ Më nevojitet leje qëndrimi e vlefshme c. ☐ Nuk duhet të kem precedentë penalë d. ☐ Duhet të jem midis moshës 16 dhe 22 vjeç
	e. ☐ Duhet të jem midis moshës 18 dhe 28 vjeç

9. Çfarë është një <i>attestato di HACCP</i> (certifikata HACCP)?	a. ☐ Një certifikatë e detyrueshme për këdo që dëshiron të bëhet ndërmjetësues kulturor b. ☐ Një certifikatë e detyrueshme për këdo që dëshiron të punojë në sektorin e ushqimit
10. Çfarë është një OSS?	a. ☐ Një ofrues i kujdesit shëndetësor dhe social që ofron kujdes dhe mbështetje për njerëzit që nuk janë në gjendje të jetojnë të pavarur b. ☐ Një operator në sistemin e recepsionit
11. Për të hyrë në botën e punës në Itali, kërkohet të flasësh mirë italisht.	a. ☐ E vërtetë, kërkohet b. ☐ E gabuar, nuk kërkohet, por është shumë e rëndësishme
12. Cila është kërkesa më e rëndësishme për të qenë në gjendje të punoni në Itali?	a. ☐ Të jeni i regjistruar në <i>Anagrafe</i> (zyra e gjendjes civile) ose rezident në Itali b. ☐ Të keni një "<i>Licenza Media</i>" (certifikatë e shkollës 9-vjeçare) c. ☐ Të jeni të paktën 16 vjeç d. ☐ Të keni leje qëndrimi e vlefshme e. ☐ Të keni përfunduar të paktën 10 vite të shkollës f. ☐ Të gjitha përgjigjet janë të sakta
13. Për çfarë shërben <i>Dichiarazione di Immediata Disponibilità al lavoro</i> ose DID (Deklarata e disponueshmërisë së menjëhershme për punë)?	a. ☐ Është një mënyrë për të deklaruar se jam duke kërkuar punë dhe jam në dispozicion menjëherë b. ☐ Kërkohet për të marrë një <i>Licenza Media</i> (certifikatë e shkollës 9-vjeçare) c. ☐ Kërkohet për të marrë kodin fiskal

14. Një <i>Piano Educativo Individualizzato</i> ose PEI (Plani Arsimi i Individualizuar) është një dokument që përdoret për të vendosur objektivat e kursit të trajnimit që po ndiqni, bazuar në nevojat tuaja specifike.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
15. Çfarë janë aftësitë e tërthorta?	a. ☐ Aftësitë bazë si leximi dhe shkrimi b. ☐ Aftësi teknike specifike për profesione të caktuara c. ☐ Aftësi dhe potenciale sociale dhe emocionale që janë të dobishme në të gjitha fushat e punës
16. Pse është i rëndësishëm vlerësimi i aftësive?	a. ☐ Më lejon të vlerësoj atë që di tashmë b. ☐ Më ndihmon të kuptoj se cilat aftësi duhet të fitoj ose përmirësoj c. ☐ Të dyja përgjigjet janë të sakta
17. Të gjithë punëtorët kanë të drejtë për një ditë pushimi çdo javë.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
18. Nëse merrni pjesë në një grevë nga puna, punëdhënësi juaj mund t'ju pushojë nga puna.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar
19. A mund të punoni dhe studioni njëkohësisht?	a. ☐ Jo, sapo të filloni të punoni nuk mund të studioni më b. ☐ Po, çdo punëtor që studion gjithashtu ka të drejtë për turne që janë në përputhje me klasat dhe provimet e tij
20. Në Itali, çdo formë diskriminimi në punë është e paligjshme dhe viktimat e diskriminimit mund ta çojnë çështjen e tyre në gjykatë.	a. ☐ E vërtetë b. ☐ E gabuar

Dhe tani kemi një pyetje të fundit për ju!

Në një vlerësim nga 1 në 5, sa i dobishëm ju duk ky
Manual për orientimin tuaj profesional?

1	2	3	4	5
				

1.	a-c-d
2.	a
3.	c
4.	a
5.	a
6.	b
7.	a
8.	b-c-e
9.	b
10.	a
11.	b
12.	f
13.	a
14.	a
15.	c
16.	c
17.	a
18.	b
19.	b
20.	a

Shënime

[illegible]

**Funded by
the European Union**

UNICEF Europe and Central Asia
Regional Office - Italy Outpost
Via Palestro 68, 00185 Rome Italy
Telephone: +39.06.478091
www.unicef.org/eca/

©UNICEF, 2023